

Ю. О. Коломієць, аспірантка,
С. В. Станкевич, канд. с.-г. наук, доцент,
М. П. Григор'єв, магістрант

Державний біотехнологічний університет

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АМЕРИКАНСЬКОГО БІЛОГО МЕТЕЛИКА (*HYPHANTRIA CUNEA DRURY*.)

Американський білий метелик – небезпечний карантинний багатокічний шкідник зі списку А-2. У Харківській області він був виявлений ще на початку 80-х років ХХ ст. Нині, згідно даних Держпродспоживслужби, шкідник зареєстрований в 24 районах Харківської області, на загальній площі 2429,5 га. Суттєва частина заселеної території припадає на присадибні ділянки – 57,4 %, на території господарств всіх форм власності – 19,2 % і на інші землі – 24,4 %.

Ентомологи Леженіна І. П., Станкевич С.В. та Забродіна І.В. (2016) звернули увагу, що не зважаючи на те, що морфологічні ознаки американського білого метелика наводяться у багатьох статтях, опис комахи часто буває неповним або неточним, особливо це стосується забарвлення імаго. За їхніми дослідженнями, забарвлення крил американського білого метелика варіює від чисто білого до білого з чорними або темно-коричневими крапками на верхніх крилах, або з крапками на верхніх та нижніх крилах. Якщо на нижніх крилах присутні крапки, то вони завжди нечисленні. Також було встановлено, що вусики самців дворядно-гребінчасті, а самок – дворядно-пилчасті (чорні), вкриті білим пилком, на відміну від даних П. П. Савковського (1965), який вказував, що вусики у самиці – ниткоподібні, а у самця – пір'ясті.

Черевце, груди та голова метелика вкриті білими волосками. Ноги чорні, вкриті білими (лапки, частина гомілок) та жовтими (стегна, частина гомілок) волосками (Леженіна, Станкевич, Забродіна 2016).

Ланак Я., Шимко К. та Ванек Г (1972) вказують, що довжина тіла метелика 9–15 мм, а розмах крил – 40–50 мм, а за даними І. П. Леженіної, С. В. Станкевича та І. В. Забродіної (2016), розмах крил метеликів у Харківському районі Харківської області коливається в межах 25–50 мм.

Яйця кулеподібні з пласкою основою, трішки овальні, розміром 0,5–0,7 мм. Спочатку вони світло-зелені, у міру розвитку ембріона стають брудно-сірими (Ланак, Шимко, Ванек, 1972).

Молоді гусениці світло-жовті, голова, грудний щиток і черевні ноги чорні, уздовж спини – 2 ряди чорних або світло-жовтих бородавок, з боків – 4 ряди, кожна бородавка має волоски – довгі чорні й короткі білі (Федоренко, Покозій, Круть, 2013).

Дорослі гусениці довжиною 25–35 мм, із темно-бурою спинкою та двома рядами чорних бородавок і жовтуватими боками, покритими оранжевими бородавками. Тіло вкрите довгими (особливо на спині) волосками. На спині чорні плями зливаються у чорні смуги. Волосинки гусениць отруйні (Клечковський, Трибель, 2005).

Лялечка в пухкому брудно-сірому коконі, спочатку блідо-жовта, потім темніша і стає темно-коричнева. Довжина 10–15 мм (Савковський, 1965; Федоренко, 2013).

Шви між члениками черевця лялечки обмежені характерними рядами грубих крапкоподібних ямок. Кремастер злегка роздвоєний, з 15 гвіздкоподібними відростками (Клечковський, Трибель, 2005).

Посилання:

1. Клечковский Ю. Е., Трибель С.О. Американський білий метелик. Київ: Колобіг, 2005. 103с.
2. Ланак Я., Шимко К., Ванек Г. Атлас болезней и вредителей плодовых, ягодных, овощных культур и винограда. Братислава: Природа, 1972. 332с.
3. Леженіна І. П., Станкевич С. В., Забродіна І. В. Американський білий метелик – *Hyphantria cunea* (Drury, 1773) в Харківській області. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Фітопатологія та ентомологія»*. 2016. № 1. 47–51 с.
4. Савковский П. П. Вредители и болезни плодово-ягодных культур: справочник. Київ: Наукова думка, 1965. 287с.
5. Федоренко В. П., Покозій Й. Т, Круть М. В. Ентомологія. Київ: Фенікс, Колообіг., 2013. 344 с.

УДК: 632.7. 632.8

О. В Костецький⁵, В. В. Костецький⁶ аспіранти
Уманський національний університет садівництва
ФІТОФАГИ НА СОНЯШНИКУ ТА СОЇ В УМОВАХ
УМАНСЬКОГО РАЙОНУ

В Україні найбільш комерційно востребуваними, а відповідно і найбільш культивованими технічними культурами є соя і соняшник. Часто це монокультури. З цього постають проблеми перенасичення

⁵ Науковий керівник кандидат с.-г. наук доцент Мостов'як С.М.

⁶ Науковий керівник кандидат с.-г. наук доцент Мостов'як С.М.